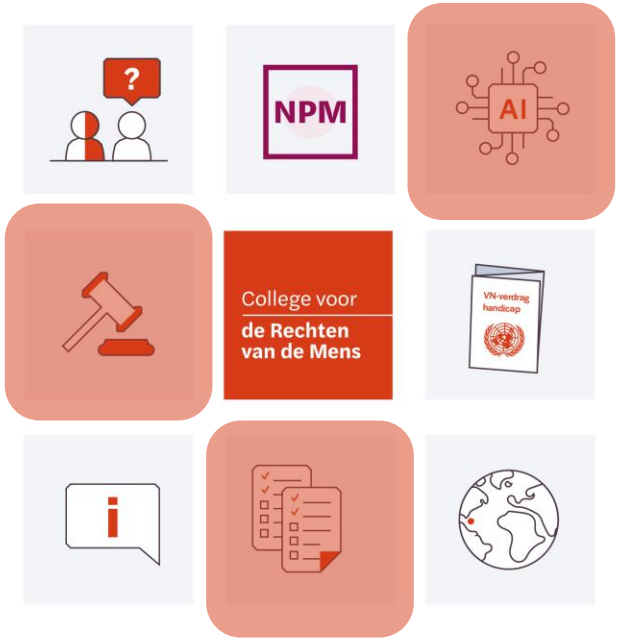
Gemeente en mensenrechten
“human rights begin close to home”

Rick Lawson
Voorzitter College voor de Rechten van de Mens

College voor
de Rechten
van de Mens

VJK-congres
Utrecht, 12 november 2026

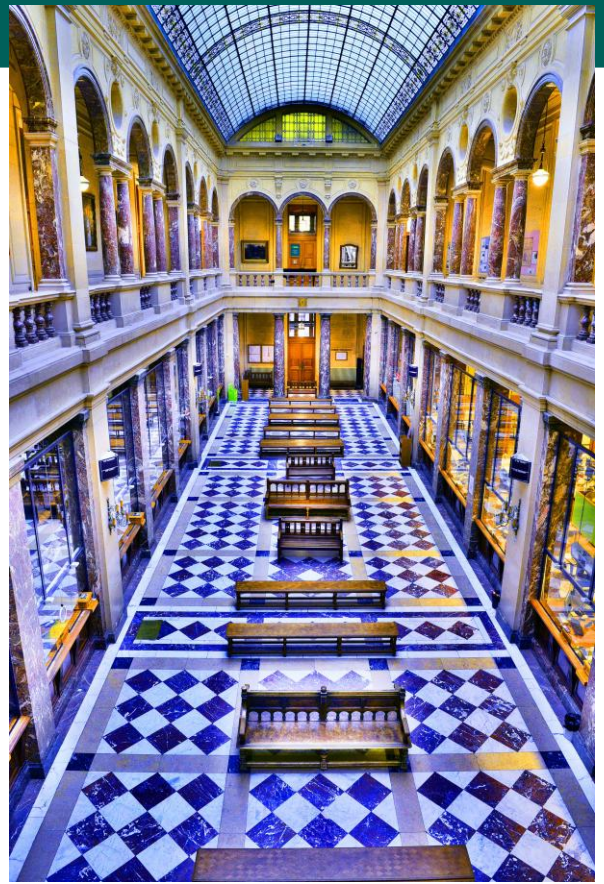
Het College voor de Rechten van de Mens

Schaarbeek

De lokettenkwestie

Schaarbeek, 1976

Beeld Edison McCullen - Wikipedia

Een nieuwe lokettenkwestie

Nacho Kamenov & Humans in the Loop / https://betterimagesofai.org / https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/

Een nieuwe ~~loketten~~kwestie

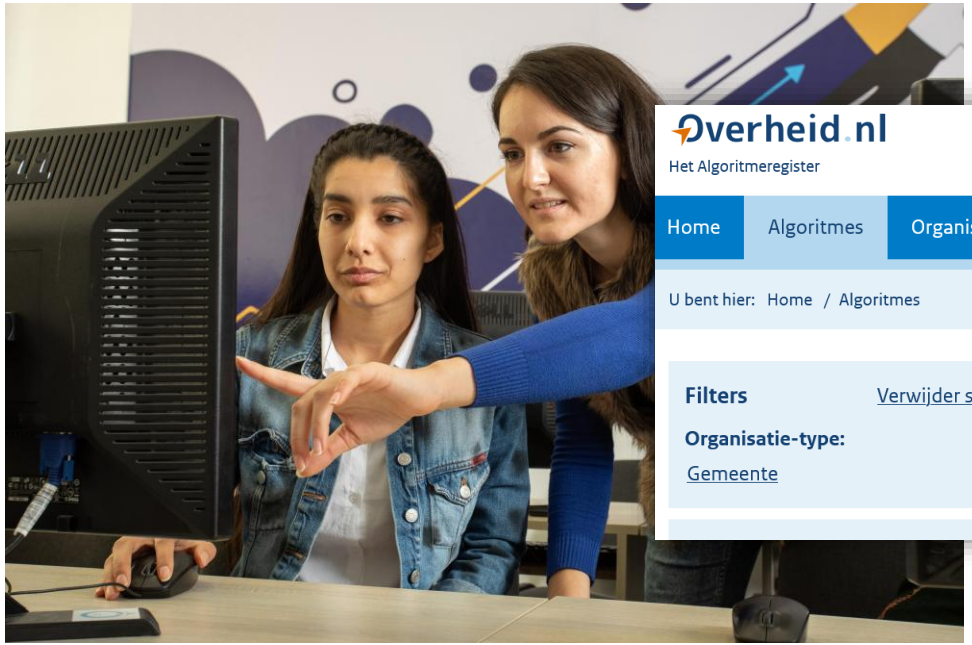

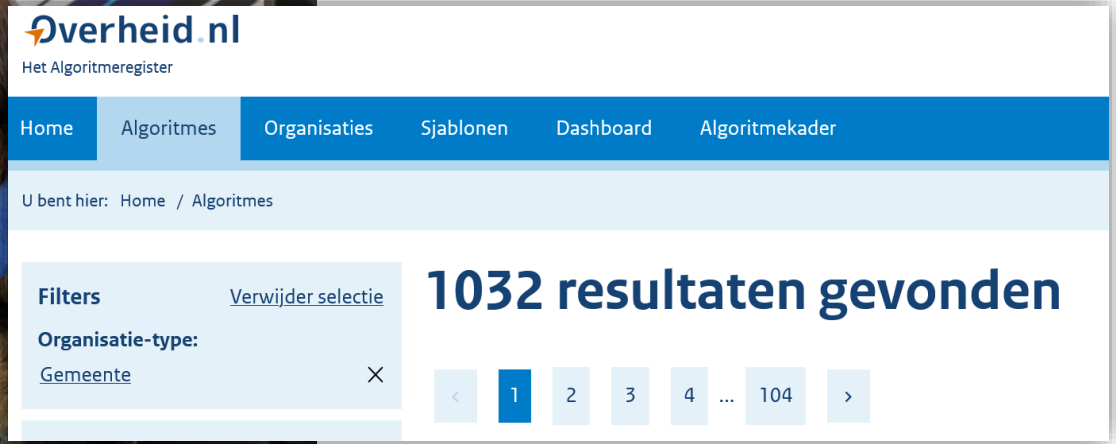
Nacho Kamenov & Humans in the Loop / https://betterimagesofai.org / https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/

28 sept. 2026 – collectieve klacht bij Europees Comité voor Sociale Rechten: *Age Platform Europe e.a. tegen België* – “tegen volledige digitalisering”

EHRM, arrest 16 feb. 2021, Stichting *Landgoed Steenbergen e.a. tegen Nederland* (nr. 19732/17)

Een nieuwe ~~loketten~~kwestie

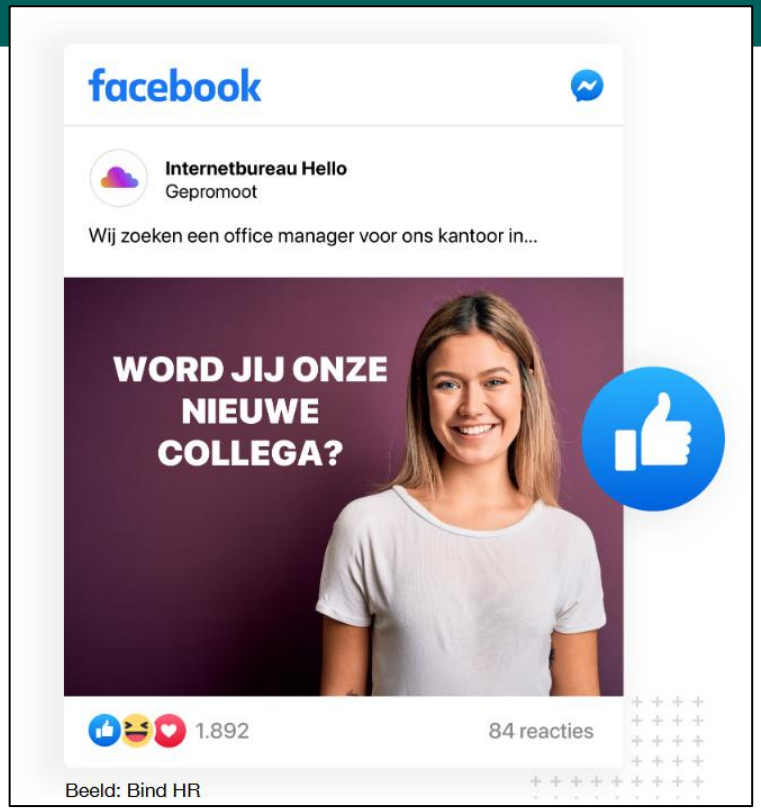
Nacho Kamenov & Humans in the Loop / https://betterimagesofai.org / https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/

AI is niet neutraal en heeft impact op mensen en hun rechten

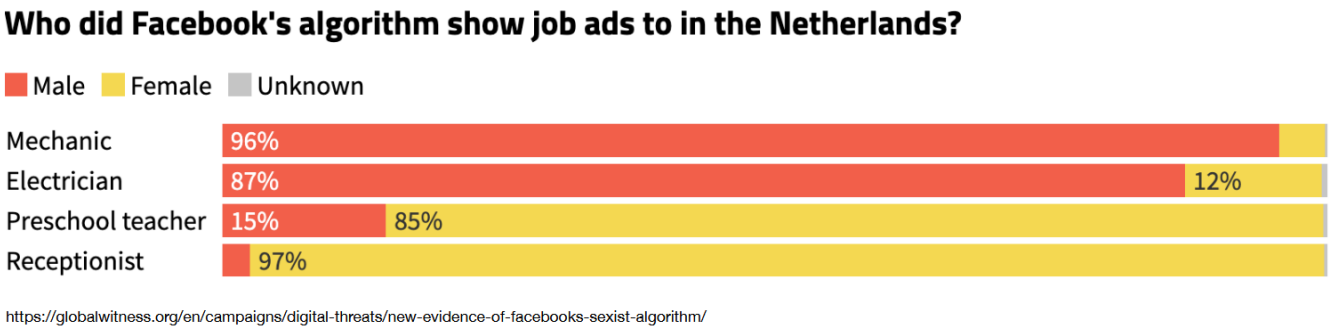
Beeld: © ANP / Caterina Trimarchi

AI en grondrechten …

Beeld: Bind HR

AI en grondrechten … de zaak *Meta*

https://globalwitness.org/en/campaigns/digital-threats/new-evidence-of-facebooks-sexist-algorithm/

College: verboden onderscheid op grond van geslacht bij het tonen van advertenties voor vacatures aan gebruikers van Facebook in Nederland (oordeel 2025-17).

Pilot ‘Slimme Check’

Pilot: algoritme om bijstandsaanvragen eerlijker en efficiënter te beoordelen

stopgezet na zorgen over impact op burgerrechten en systematische bias

Beeld: Unsplash

De AI-verordening

Artikel 1

Onderwerp

1. Deze verordening heeft tot doel de werking van de interne markt te verbeteren en de toepassing van mensgerichte en betrouwbare artificiële intelligentie (AI) te bevorderen, en tegelijkertijd een hoog niveau van bescherming van de gezondheid, de veiligheid en de in het Handvest verankerde grondrechten te waarborgen, met inbegrip van de democratie, de rechtsstaat en de bescherming van het milieu, tegen de schadelijke gevolgen van AI-systemen in de Unie, en innovatie te ondersteunen.

Artikel 1, AI-verordening

Het College als grondrechtenautoriteit

- Artikel 77 AI-verordening (samen met o.a. AP)
- Casusgericht toezicht: werken samen met de markttoezichthouder aan het toezicht op AI
- Proactieve rol in onderzoek, signalering, advisering, voorlichting over grondrechtenrisico's bij AI

https://publicaties.mensenrechten.nl/publicatie/71a50682-fe07-4b49-aa25-82815df239c4

“… de in het Handvest verankerde grondrechten …”

Menselijke waardigheid

Gelijke behandeling, non-discriminatie

Recht op behoorlijk bestuur

Privacy en gegevens-bescherming

De eerbiediging van het privéleven en van het familie- en gezinsleven

Demonstratievrijheid

▲ Bij even geschikte kandidaten, gaat de voorkeur uit naar iemand met een migratieachtergrond. © Getty Images

PREMIUM

Is dit toegestaan? Bij gemeente Utrecht gaat baan bij gelijke geschiktheid naar kandidaat met niet-Nederlandse achtergrond

Johan Hardeman

12 oktober 2026, 18:45

32 reacties

Nepagent steelt sieraden en pint bijna 3000 euro op meerdere locaties in Utrecht

20:15 PREMIUM
Kippenvel en dierbare herinneringen bij FC Utrecht: hoe voetbal het geheugen weer even aanwakkert

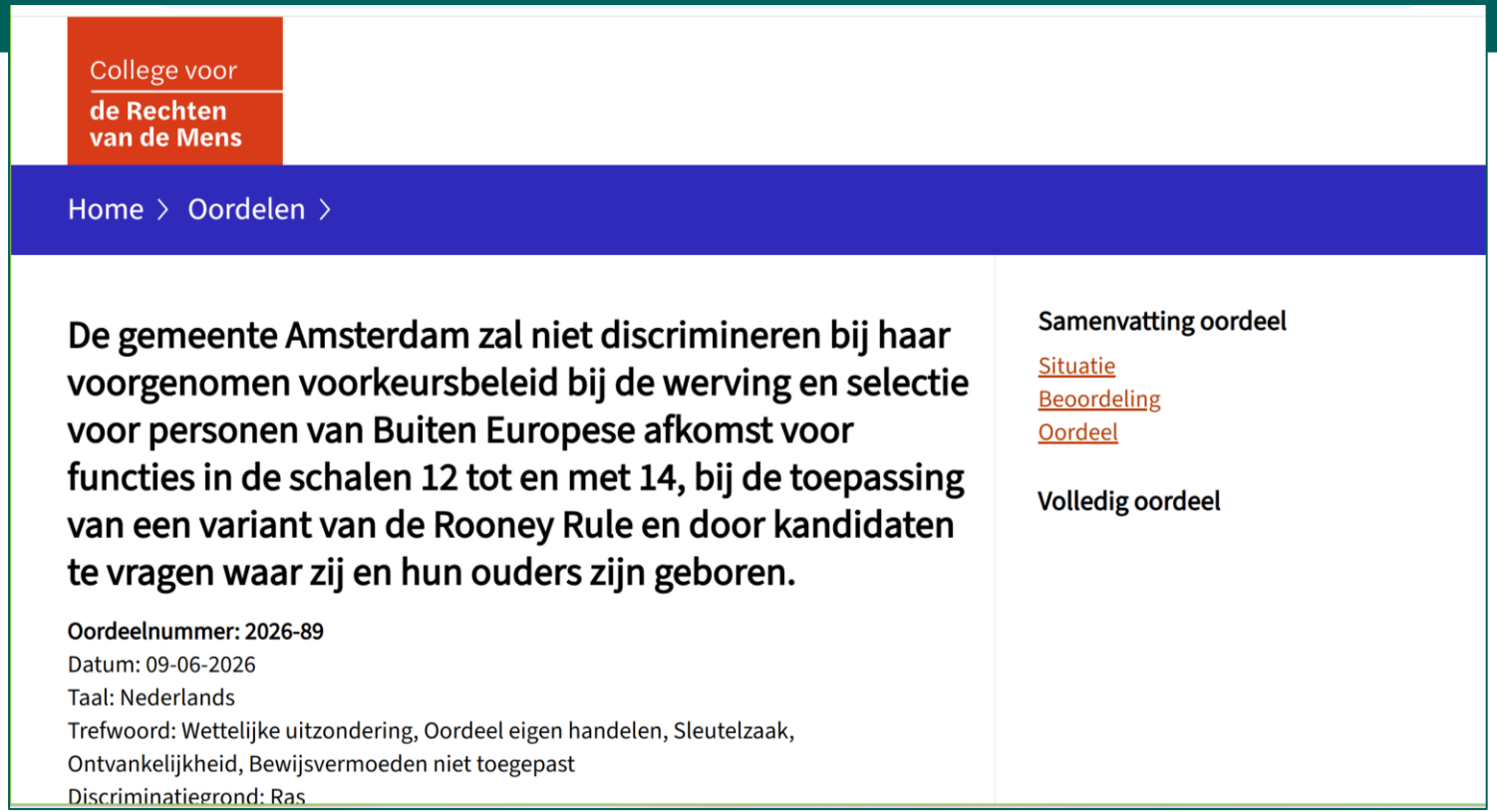
20:00 INDEBUURT.NL
Weekendtips: deze dingen doe je in Utrecht (16 - 18 oktober)

18:59 AUDIOCOLUMN
Jerry: 'MARK steekt in 2030 met kop en schouders boven de Dom uit'

Volg AD Utrechts Nieuwsblad op sociale media

“… de in het Handvest verankerde grondrechten …”

College voor
de Rechten
van de Mens

Home › Oordelen ›

De gemeente Amsterdam zal niet discrimineren bij haar voorgenomen voorkeursbeleid bij de werving en selectie voor personen van Buiten Europese afkomst voor functies in de schalen 12 tot en met 14, bij de toepassing van een variant van de Rooney Rule en door kandidaten te vragen waar zij en hun ouders zijn geboren.

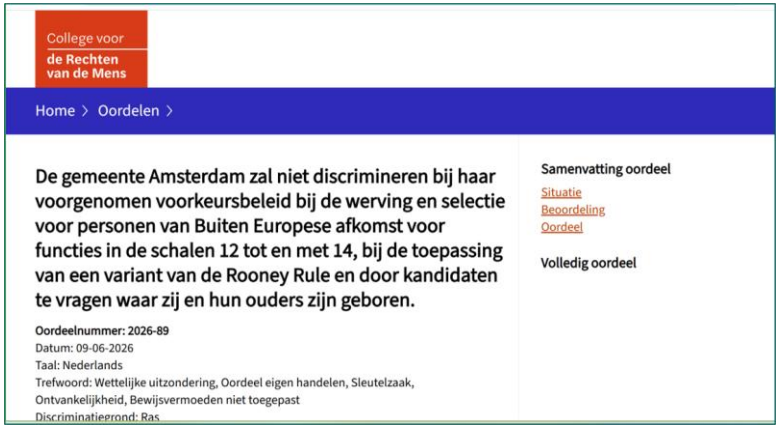
Oordeelnummer: 2026-89
Datum: 09-06-2026
Taal: Nederlands
Trefwoord: Wettelijke uitzondering, Oordeel eigen handelen, Sleutelzaak, Ontvankelijkheid, Bewijsvermoeden niet toegepast
Discriminatiegrond: Ras

Samenvatting oordeel

Situatie
Beoordeling
Oordeel

Volledig oordeel

“… de in het Handvest verankerde grondrechten …”

College voor de Rechten van de Mens

Home › Oordelen ›

De gemeente Amsterdam zal niet discrimineren bij haar voorgenomen voorkeursbeleid bij de werving en selectie voor personen van Buiten Europese afkomst voor functies in de schalen 12 tot en met 14, bij de toepassing van een variant van de Rooney Rule en door kandidaten te vragen waar zij en hun ouders zijn geboren.

Oordeelnummer: 2026-89
Datum: 09-06-2026
Taal: Nederlands
Trefwoord: Wettelijke uitzondering, Oordeel eigen handelen, Sleutelzaak, Ontvankelijkheid, Bewijsvermoeden niet toegepast
Discriminatiegrond: Ras

Samenvatting oordeel
Situatie
Beoordeling
Oordeel

Volledig oordeel

College: voorkeursbeleid alléén toegestaan mits

i) een legitiem doel én

ii) aantoonbare achterstand

… én er is voldaan aan

iii) het kenbaarheidsvereiste

iv) het zorgvuldigheidsvereiste én

v) het evenredigheidsvereiste.

Zie de jurisprudentie HvJ EU (o.a. HvJ EU 17 okt. 1995, C-450/93, *Kalanke*)

“… de in het Handvest verankerde grondrechten …”

Menselijke waardigheid

Gelijke behandeling, non-discriminatie

Recht op behoorlijk bestuur

Privacy en gegevens-bescherming

De eerbiediging van het privéleven en van het familie- en gezinsleven

Demonstratievrijheid

“… de in het Handvest verankerde grondrechten …”

Dank voor uw aandacht!

www.mensenrechten.nl

College voor
de Rechten
van de Mens

Kleinesingel 1-3
3572 CG Utrecht

030 888 38 88
info@mensenrechten.nl